

הסיפור על הסיפור על צ'ופצ'ה¹

מאת צפריה גר

כשאני קוראת סיפור מעשה כמו סיפורו של משה בן-שאול, אני אומרת בלבי שיש לירושלים מזל שקמו לה מספרים טובים. אני מתארת לעצמי שפריז לא היתה "פריז" בעינינו לולא קמו לה ציירים, סופרים ומשוררים שקידשו בה כל פינה, פירסמו אותה ואת מכמניה בעולם כולו.

הדבר דומה לגבי ספרו של משה בן-שאול. בספריו הוא מתאר את ילדותו ברוח של געגועים ונוסטלגיה. בסיפורו הוא יוצא ממקור-ברוך — שכונה בירושלים, אל "ירושלים הקטנה" של הימים ההם, בדיוק כמו שנחום גוטמן יצא אל "תל-אביב הקטנה". כמו נחום גוטמן הוא מספר ומצייר את ילידי רוחו בפרטי פרטים ובצבעים הולמים. הוא משרת את הסיפור בלשונו ובמכחולו. פרי עבודתו הוא באמת פרי מיוחד ונפלא. כך מתרחש אצלו הפלא ו"הסיפור על הסיפור על צ'ופצ'ה", מעשה שהתרחש-התפרש על שלשה ימים, משתרע בסופו של דבר על 191 עמודים. הסופר בעצמו מעיד שהפלא הזה התאפשר כי בתקופה שעליה הוא כותב היו החיים סוערים ורבי מתח. כל יום עצר בתוכו ימים רבים. הבריטים שלטו אז בארץ ויושביה היהודים נחלקו ביניהם למחתרות שונות — ההגנה, אצ"ל ולח"י. כל אחד מגיבורי הספר היה קשור בקשר של סודיות וזהירות. הרי הבריטים ושאר תושבי הארץ הזרים, כולם היו אויבים ועויינים את הענין הציוני.

בספר הזה בולטים לא רק הילדים מהשכונה — גיבורי הספר וחביביו של הסופר. כמותם זוכים להבלטה ולתאור המבוגרים — השוטר מזרחי, אדון מושקוביץ וויזינה וידו. אפילו על הבלשים הבריטיים, ג'ונס ובריינט אנחנו קוראים בפרטי פרטים. הספר הזה כובש עין ולב ומצליח בלשונו הציורית להחזיר אותנו לירושלים הקטנה של טרם המדינה.

1. כתב וצייר: משה בן-שאול, הוצאת מסדה, 1981, 191 עמ'.